

សេចក្តីថ្លែងការណ៍សាល្យប៊ែក សម្រាប់ពិភពពហុភាសា

ក្នុងពិភពលោកដែលមានអន្តរជាតិកំពុងដុះ
សព្វថ្ងៃ សមត្ថភាពនិយាយបានច្រើនភាសា
និងការដឹងពីភាសាមួយទៅភាសាមួយ
គឺជាជំនាញដ៏សំខាន់។ សូម្បីតែមានចំណេះ
ដឹង/សមត្ថភាពតិចតួចពីភាសាដើម្បីយកមកប្រើ
យោជន៍ដែរ។ បំណិននៃការប្រើប្រាស់ភាសា
លើសពីមួយគឺជាប្រភេទថ្មីនៃអក្ខរកម្មសកល។
ការរៀនភាសាត្រូវតែត្រូវបានសម្រាប់មនុស្ស
គ្រប់រូបគ្នា ទាំងក្មេង ទាំងចាស់។

នោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ
មនុស្សរាប់លាននាក់នៅទូទាំងសកលលោកត្រូវ
បានកែរលោកសិទ្ធិអភិរក្ស សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង សិទ្ធិ
អភិវឌ្ឍភាសាដែលជាអត្តសញ្ញាណ
និងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ ភាពអយុត្តិធម៌នេះត្រូវ
តែកែលម្អឡើង
វិញតាមរយៈការបង្កើតគោលនយោបាយភាសាដែល
លក់ទ្រទ្រង់មត្តពហុភាសា និងបុគ្គល។

ក្នុងធាមជាសិក្ខាកាមនៃវគ្គសិក្ខាសាលា
សាល្យប៊ែក (Salzburg Global Seminar) ស្តីពី
ប្រតិបត្តិការនៃការសិក្សា ការរៀនភាសានិង
ការបញ្ចូលភាសាក្នុងពិភពលោកទាំងមូល (១២-
១៧ ធ្នូ ២០១៧ salzburgglobal.org/go/586)
យើងទាំងអស់គ្នាសូមស្នើឱ្យ
មានគោលនយោបាយដែលផ្តល់តម្លៃ
និងការលើកស្ទួយ ពហុភាសា និង សិទ្ធិភាសា។

នៅឆ្នាំ២០១៨ខាងមុខនេះ
យើងខ្ញុំនឹងបន្តចោះពុម្ពផ្សាយនូវរបាយការណ៍ល
ម្នីត និងប្លុក (blogs) ស្តីអំពីប្រធានបទសំខាន់ៗ
ដើម្បីជួយកាត់បន្ថយសេចក្តីថ្លែងការណ៍
សាល្យប៊ែក សម្រាប់ពិភពពហុភាសានេះ។

យើងទាំងអស់គ្នាសំដៅក្នុងពិភពលោកមួយ ដែលមានស្ថានភាពដូចខាងក្រោម៖

- ១៩៣រដ្ឋដែលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ(UN) មាន
ប្រជាជនភាគច្រើនគឺជាអ្នកនិយាយពហុភាសា
- មាន ៧,០៩៧ ភាសា នៅលើពិភពលោក។
- ក្នុងនោះ ២,៤៦៤ ភាសាប្រឈមនឹងការវិនាសបាត់បង់។
- មានភាសាចំនួន ២៣ ដែលមានឥទ្ធិពលខ្លាំង
ហើយមនុស្សជាងពាក់កណ្តាលនៃចំនួនប្រជាជនលើពិភព
លោកនិយាយភាសាទាំងនោះ។
- មានមនុស្ស ៤០% មិនអាចទទួលបានការអប់រំជាភាសាដែលពួកគេស្តាប់
យល់^១។
- ក្មេងៗ និងយុវជនចំនួន ៦១៧ លាននាក់មិនអាចឈានដល់កម្រិតអប្បបរមានៃ
ការអាន^២។
- មានមនុស្ស ២៤៤ លាននាក់ជាជនអន្តោប្រវេសន៍អន្តរជាតិ។ ក្នុងនោះ ២០
លាននាក់ជាជនភៀសខ្លួន។ ចំនួននេះបានកើនឡើងដល់ ៤១% តាំងពីឆ្នាំ
២០០០^៤។ ជនអន្តោប្រវេស និង ជនភៀសខ្លួនមានចំនួនស្មើនឹងចំនួនប្រជាជន
នៃប្រទេសដែលមានប្រជាជនច្រើនជាងគេក្នុងលំដាប់ទី៥នៅលើពិភពលោក^៥។

ពិភពលោកយើងប្រើប្រាស់ពហុភាសា ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ ប្រព័ន្ធអប់រំនិងប្រព័ន្ធ
សេដ្ឋកិច្ច ដំណើរការទទួលសញ្ញា និង រដ្ឋាបាលសាធារណៈជាច្រើនមិនបានផ្តល់
ភាពងាយស្រួល ដល់មនុស្សរាប់លាននាក់ ដោយសារតែភាសា
និងសមត្ថភាពខាងភាសារបស់គេ។ យើងត្រូវតែដោះស្រាយឧបសគ្គនេះ ប្រសិនបើ
យើងពិតជាចង់សម្រេចឱ្យបាននូវ គោលដៅអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព^៦ ដែលបាន
ទទួលយកទៅអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ដោយ១៩៣ ប្រទេស ក្នុងគោលបំណង "បញ្ចប់
ភាពក្រីក្រ ការពារភពផែនដី និង ធានាឱ្យបាននូវវឌ្ឍនភាពសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា"។
ប្រព័ន្ធអប់រំយុត្តិធម៌ដែលស្តារឡើងដោយគោលនយោបាយរឹងមាំតតលម្លៀងគឺជា
មូលដ្ឋាននៃការរីកចម្រើន

គោលការណ៍

- ពហុភាសានិយមបង្ហាញពីការរៀនភាសាដោយបើកចំហតាម
ប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងមិនផ្លូវការដែលលេចឡើងក្នុងសង្គមពហុភាសា។
ពហុភាសាសំដៅទៅលើ ទាំងការបង្រៀនភាសាជាផ្លូវការ និង
ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងជាច្រើនភាសានៅក្នុង
សង្គមនីមួយៗដោយមិនផ្លូវការតាមតម្រូវការរបស់ប្រជាជន។
- ពហុវិស័យនិយមគឺសំដៅទៅលើការចេះច្រើនភាសារបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ។

- ស្ថានភាព ប្រវត្តិសាស្ត្រ ភូមិសាស្ត្រ និង សេដ្ឋកិច្ចសង្គម នាំឱ្យ ពហុភាសានិយមមានទម្រង់ និងការប្រើប្រាស់ជាច្រើនប្រភេទផ្សេងៗគ្នា)
- ការអប់រំពហុភាសា និង ការគាំទ្រសង្គមពហុភាសានិយមដោយរដ្ឋ និងអង្គការអន្តរជាតិ នាំឱ្យមានការលើកស្ទួយដល់ការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹង ការយល់ឃើញពីអន្តរវប្បធម៌លើសពីនេះទៀត ការគាំទ្រនេះនឹងនាំឱ្យមានការ ពង្រឹងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិថែមទៀត។

គោលនយោបាយភាសា អាចនាំឱ្យមានការស្រុះស្រួលក្នុងសង្គម បង្កើនលទ្ធផលនៃការអប់រំ និងលើកស្ទួយការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ វិធីសាស្ត្ររៀនភាសាបន្ថែមនាំឱ្យក្មេងៗកសាងជំនាញ អក្ខរកម្មភាសាដើមរឹងមាំ ជួយឱ្យសហគមន៍រក្សាភាសានៃអត្តសញ្ញាណ ចំណេះដឹង និង ជំនឿរបស់ខ្លួន និងបង្កើតឱកាសឱ្យគេអាចរៀនភាសាថ្មីដើម្បីជាផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន កម្សាន្ត វប្បធម៌ ឬខាងសេដ្ឋកិច្ច។ គោលនយោបាយពហុភាសាអាចរក្សាឱ្យបានគង់វង្សនូវធនធានដែលសំខាន់និងប្លែកគេនៃភាសាចម្រុះ និង នាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមានក្នុងពិភពលោក ខាងសេដ្ឋកិច្ច ខាងសង្គម និង ខាងនយោបាយ។

យើងជម្រុញឱ្យបុគ្គលម្នាក់ៗ សារជីវកម្មនានា ស្ថាប័ន និង រដ្ឋាភិបាលទទួលយក ផ្គត់ផ្គង់ពហុភាសាដែលអបអរ និងលើកស្ទួយភាពចម្រុះនៃភាសាឱ្យក្លាយជា គោលសកល ដោះស្រាយការរើសអើងភាសា និងបង្កើតគោលនយោបាយភាសាដែលលើកកម្ពស់ពហុភាសានិយម។

អនុសាសន៍

ការបង្កើតគោលនយោបាយនាយ

គោលនយោបាយភាសាដ៏មានជោគជ័យតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីអ្នកឯកទេស និង អ្នកចូលរួមសកម្មនៃសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធ។ ការសម្រេចចិត្តច្បាស់លាស់ និងសមហេតុផលពីភាសាក្នុងសង្គមមានន័យថា៖

- មានការចរចាពីគោលដៅច្បាស់លាស់ដែលអាចសម្រេចបាននិងមានលក្ខណៈប្រាកដប្រជា។
- មានការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយ ពិសេសដោយមានតួនាទីសំខាន់ៗសម្រាប់គ្រូបង្រៀននៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់។
- មានគោលនយោបាយដែលស៊ីចង្វាក់គ្នាថ្នាក់មធ្យម ដល់ថ្នាក់ក្រោយខុត្តម រួមទាំងការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងការអប់រំពេញមួយជីវិត។
- យកចិត្តទុកដាក់លើគ្រប់តម្រូវការភាសា រួមទាំង ការថែរក្សា ការសិក្សា និង ការប្រើភាសាដើមក្នុងសហគមន៍ជាតិដើមភាគតិច។
- ប្រើលទ្ធផលពីការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដើម្បីអនុវត្តក្នុងរៀន ភាសាដើម និងភាសាបរទេស។
- ទាញយកប្រយោជន៍ពីបច្ចេកវិទ្យាក្នុងការទំនាក់ទំនង។
- ធ្វើឱ្យប្រាកដថាមានធនធានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយពេញលេញ។
- មានការតាមដាន និងវាយតម្លៃជាប្រចាំនូវវត្ថុបំណងរបស់គោលនយោបាយ និង ការអនុវត្ត។

ការបង្រៀន និង ការរៀន

វិសាលភាពពេញលេញនៃគោលនយោបាយភាសាគឺ មានការប៉ះពាល់ទៅដល់សង្គមសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងការអប់រំ។ ការរៀនភាសាពេញមួយជីវិតមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដើម្បីឱ្យសង្គមមានចីរភាព និងទទួលបានប្រយោជន៍ពីពហុភាសានិយម។ គោលនយោបាយអប់រំ គោលនយោបាយជំនាញ និង គោលនយោបាយពលកម្មគួរតែលើកស្ទួយ និង ទទួលស្គាល់ការរៀនភាសាសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ទន្ទឹមនឹងការអបអរជាវិជ្ជមាននៃភាសាចម្រុះ។ ក្មេងៗ និង ចាស់ៗ គួរតែអាចទទួលបានឱកាសជានិរន្តក្នុងការអភិវឌ្ឍ ពង្រឹង និង ពង្រីកសមត្ថភាពខាងភាសារបស់ពួកគេពេញមួយជីវិត។

ខ្នាតគម្រោងមួយនៃការអប់រំគឺត្រូវរួមបញ្ចូល ទំនៀមទម្លាប់ និង ប្រព័ន្ធផ្សេងទៀតដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹង និង ការប្រោសជ្រាបជ្រួតជ្រាបពីបច្ចេកវិទ្យាទំនើប។ កន្លែងសម្រាប់រៀនភាសាមិនត្រឹមតែនៅក្នុងសាលារៀន និងសាកលវិទ្យាល័យតែប៉ុណ្ណោះទេ។ ដងផ្លូវ ផ្ទះ បណ្តាញសង្គម បរិស្ថានឌីជីថល និង កន្លែងគាំទ្រជនភៀសខ្លួន សុទ្ធតែ អាចជាកន្លែងដែលលើកស្ទួយការរៀនភាសា។

ការបកប្រែឯកសារ និង ការបកប្រែផ្ទាល់មាត់

សេវាកម្មទាំងពីរនេះសំខាន់ណាស់ក្នុងការច្នៃ និងចែកចាយបន្តនូវសេវាសាធារណៈនិងការផ្លាស់ប្តូរ ព័ត៌មានក្នុងសង្គមពហុភាសា។ សមភាពនៃការចូលរួមផ្នែកសុខាភិបាល អប់រំ សេដ្ឋកិច្ច និង ច្បាប់អាស្រ័យលើការសម្រប សម្រួលភាសាជាលក្ខណៈអាជីព ។

សេចក្តីអំពាវនាវ

អ្នកពាក់ព័ន្ធដែលអាចនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ មានដូចជា អ្នកស្រាវជ្រាវនិងគ្រូបង្រៀន អ្នកធ្វើការជាមួយសហគមន៍ អង្គការ សង្គមស៊ីវិលនិងអង្គការមិនមែនក្រៅរដ្ឋាភិបាល ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនិងវប្បធម៌ មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនិងមន្ត្រីសាធារណៈ អ្នកជំនួញនិងពាណិជ្ជកម្ម ភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍និងផ្តល់ជំនួយ មូលនិធិ និង សប្បុរសធម៌។ យើង ខ្ញុំសូមអំពាវនាវឱ្យគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានជួយ៖

- អភិវឌ្ឍគោលនយោបាយភាសា ការអនុវត្ត និង បច្ចេកវិទ្យាដែលជួយគាំទ្រសហគមន៍ដែលមានសាមីភាពនិង សហការគ្នា ដោយមានឥរិយាបថវិជ្ជមានចំពោះពហុភាសានិយមនិងពហុវិស័យនិយម។
- គាំទ្រសិទ្ធិភាសា ចម្រុះ និងការទទួលសញ្ជតិ តាមរយៈឯកសារផ្លូវការ និងការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ
- ដោះស្រាយរាល់ករណីនៃ ការរើសអើង ប្រកាន់ពូជសាសន៍ លម្អៀង និង វិសមភាព ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងភាសា និង អក្ខរកម្ម។
- ទទួលស្គាល់ថា ជនជាតិដើមភាគតិច ជនអន្តោប្រវេសន៍ និង ជនភៀសខ្លួន មានទុនផ្នែកភាសាខ្ពស់ដែលមានតម្លៃដ៏ ពិសេសចំពោះបច្ចុប្បន្ន និងអនាគតនៃពិភពលោក។

ក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងនេះមានមធ្យោបាយរៀងៗខ្លួនដែលអាចជួយប្រោសជ្រាបជ្រួតជ្រាបនិងគាំទ្រពហុភាសាសម្រាប់វឌ្ឍនភាពសង្គម យុត្តិធម៌សង្គម និង ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ដោយការរួបរួមគ្នា យើងទាំងអស់គ្នាអាចជួយការពារសម្បត្តិវប្បធម៌ និង ចំណេះដឹងផ្នែកពហុភាសាដើម្បីទុកឱ្យអ្នកជំនាន់ក្រោយ។

¹ អាគ្នាសភាសា យូណេស្កូ (UNESCO)៖ <http://www.unesco.org/languages-atlas/>

² "៤០% មិនទទួលបានការអប់រំជាភាសាដែលពួកគេយល់" យូណេស្កូ (UNESCO)៖ http://www.unesco.org/new/en/media-services/single-view/news/40_dont_access_education_in_a_language_they_understand-1/

³ "ក្មេងៗ និងយុវជនចំនួន ៦១៧ លាននាក់មិនអាចឈានដល់កម្រិតអប់រំអាចរស់នៅបានដោយស្របគ្រប់គ្រាន់"។

⁴ របាយការណ៍អន្តោប្រវេសន៍ពិភពលោក ២០១៥ ពី អង្គការអន្តរជាតិសម្រាប់អន្តោប្រវេសន៍៖ <https://www.iom.int/world-migration-report-2015>

⁵ ប្រទេសដំបូងបំផុតដប់ដប់បី ពី ទំនាក់ទំនងប្រជាជន៖ <http://www.populationconnection.org/article/fifth-largest-country/>

⁶ គោលដៅអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព ពី អង្គការសហប្រជាជាតិ៖ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>